

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa K. K.

przeciwko P. G.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 810 (osiemset dziesięć 00/100) złotych, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący P. G. wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, jak również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Wątpliwości przedstawione przez skarżącego nie czyniły zadość wskazanym wymaganiom. Uzasadnienie wniosku sprowadzało się do sformułowania i omówienia czterech pytań, które nie stanowiły zagadnień prawnych w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz zmierzały do udzielenia przez Sąd Najwyższy odpowiedzi, czy zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie jest prawidłowe, czy też nie. O takiej charakterystyce przedstawionych pytań świadczyło jednoznacznie ukierunkowanie ich redakcji na ocenę, czy uwzględnienie powództwa było uzasadnione lub czy powódka mogła skutecznie dochodzić przedstawionego pod osąd roszczenia, przy jednoczesnym przyjęciu w hipotezie pytania korzystnych dla pozwanego założeń. Z drugiej strony, część pytań była sformułowana w sposób na tyle ogólnikowy, że podjęta w ich treści materia nie poddawała się ocenie

prawnej, której dokonanie czyniłoby zadość publicznoprawnym celom postępowania kasacyjnego. Nie jest bowiem możliwa abstrakcyjna odpowiedź na pytanie, czy urzędnik samorządowy, będący osobą publiczną - pomijając brak ustaleń faktycznych w tym zakresie - może dochodzić ochrony dóbr osobistych, względnie, czy domaganie się usunięcia rozpowszechnionego artykułu nie jest zbyt daleko idącym środkiem ochrony dóbr osobistych.

W kontekście ostatniego z pytań należało także dostrzec, że powołując się na stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w kontekście archiwów prasowych, będących - jak przyjął Trybunał, - źródłem edukacji i wiedzy historycznej (por. powoływany w skardze wyrok ETPCz z dnia 16 lipca 2013 r., nr 33846/07, *Węgrzynowski i Smolczewski przeciwko Polsce*), skarżący powinien wykazać, iż stanowisko to jest adekwatne w okolicznościach sprawy rozstrzygniętej zaskarżonym skargą orzeczeniem. Motywy wniosku w rozważanym zakresie stanowiły tymczasem recepcję wywodów Trybunału, bez zwrócenia uwagi na odmienność stanu faktycznego, na kanwie którego został wydany wyrok Trybunału, a ustalonymi okolicznościami sprawy, w której złożono skargę kasacyjną, względnie bez wyjaśnienia, dlaczego odmienności te są w ocenie skarżącego nieistotne.

Niezależnie od tego, należało zważyć, że wskazując na powstałe w sprawie „zagadnienia” skarżący podważał dokonane przez Sądy *meriti* i wiążące Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) ustalenia faktyczne, zgodnie z którymi pozwany nie udowodnił, iż powódka osobiście dokonywała zakupów. W powołanym we wniosku fragmencie publikacji przeinaczono także użyte w tekście w rzeczywistości słowo „wicewójtowa” na niewystępujące w tekście słowo „wicewójtowie”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazano również, by w okolicznościach sprawy doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądów, co wymaga wskazania konkretnych kolidujących ze sobą orzeczeń sądowych, wydanych w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.). Nie zawarto w nim również żadnego jurydycznego wyводу, który mógłby świadczyć o tym, że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w stopniu oczywistym i elementarnym, bez potrzeby głębszych badań lub dociekań. Tylko taki stan rzeczy odpowiada

natomiast oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w znaczeniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Na marginesie należało zauważyć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ujawniał istotną sprzeczność argumentacyjną, ponieważ powołanie się na przesłankę w postaci oczywistej zasadności skargi jest zasadniczo wyłączone, gdy skarżący jednocześnie twierdzi, iż w sprawie występują istotne zagadnienie prawne lub rozbieżności interpretacyjne, wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Sytuacja taka stoi bowiem w opozycji do twierdzenia, że nieprawidłowość zaskarżonego orzeczenia jest widoczna już *prima vista*, co zakłada kolizję z jednoznacznymi i niepoddającymi się różnej wykładni przepisami prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl., i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw